

Predsednica Republike Slovenije

URAD

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE BESZÉDE A MEGSZÁLLÓK ELLENI FELKELÉS NAPJA ALKALMÁBÓL TARTOTT ÁLLAMI ÜNNEPSÉGEN

Brežice, 2026. április 24.

Tisztelt állampolgárok,
kedves brežicei lakosok,
mélyen tisztelt magasrangú vendégeink!

Itt, Brežicében, az utak, kultúrák és történelmi tapasztalatok találkozóhelyén gyűltünk össze, hogy megünnepeljük a megszállók elleni felkelés napját. Ebből az alkalomból nem elég csupán emlékezni, legyen ez egyben intelem és elköteleződés is!

Ezen a helyen, ahol a Sava és a Krka folyók összefutnak, a második világháború idején az emberek sorsa is összefonódott. A Posavje régiót ugyan felosztották a megszálló hatalmak, de leigázni soha nem tudták. A helyi lakosok, hamar rájöttek, hogy a szabadság nem önmagától értetődő. Az önök elődei mégis a szabadság mellett döntöttek. Kockáztattak. Szenvedtek. Elűzték őket. Sokan életüket adták – a szó átvitt és szó szerinti értelmében egyaránt.

Ma este azok bátorságára emlékezünk, akik szembeszálltak a megszállóval – a parasztokra, a munkásokra, az értelmiségiekre, azokra a fiúkra és lányokra, akik nemet mondtak az embertelenségre és az erőszakra. Ez a felkelés sokarcú volt. Egy olyan közösség állt mögötte, amelynek tagjai hittek benne, hogy a szabadság olyan érték, amely túlmutat az egyénen és annak félelmén. Az ellenállási mozgalom a szabadság, a méltóság és a saját identitáshoz való jog iránti alapvető emberi igény kifejezése volt.

Fontos, hogy ezt a felkelést teljes mélységében és kiterjedésében értsük meg. A megszállásra, a népszerűség szétszakítására és az erőszakra adott spontán és szervezett válaszként született meg. Ebből a válaszból nőtt ki a partizánmozgalom, amely katonai és politikai szerveződésével a fasizmus és a náciizmus elleni, egész Európát átfogó szövetséges küzdelem egyik kulcsfontosságú pillérévé vált. Több mint nyolcvan évvel később azonban a világ helyzete ma ismét kihívásokkal teli. Ukrajnában, a Közel-Keleten, Palesztinában, Dél-Szudánban és számos más térségben ma is többé-kevésbé néma szemlélőként figyeljük az agressziót, a népiirtást és az emberiség elleni bűncselekményeket. A második világháború borzalmi után megalkotott nemzetközi jogot mára súlyosan aláásta az a politika, amelyben az emberi életnek nincs értéke. Ezért felteszem a kérdést: hogyan tekintenének a mai világra a fiatal partizánok? Azt mondanák, hogy ezért küzdöttek?

A partizánmozgalom ellenállási mozgalom volt – a bátorságé, a szolidaritásé és az önfeláldozásé. Sajnos túl gyakran nem tudunk világos határvonalat húzni az ellenállási harc és a háború után kialakult politikai rendszer között, amely honfitársaink egy részén olyan sebeket ejtett, amelyek mindmáig nem gyógyultak be. Hadd idézzem itt nagyszerű írónkat, Boris Pahort: *„A felszabadító harc hatalmas fa volt és az is marad. A kommunisták olyanok voltak, mint a borostyán, amely körbefonta a törzsét. A borostyán a felszabadító harc törzséből táplálkozik, de a fát nem tudja elpusztítani.”* Ezért ma nem az ideológiát ünnepeljük. A bátorságot ünnepeljük. Nem a hatalmat ünnepeljük. Az egyén intim döntését ünnepeljük, hogy hazája és honfitársai iránti szeretetből szembeszáll az igazságtalansággal.

Ez a különbségtétel nem megosztás, hanem az igazsághoz szükséges feltétel. Az igazság pedig a megbékélés alapja. Csak akkor építhetünk olyan jövőt, amelyet nem terhelnek a múlt tisztázatlan árnyai, ha történelmünket teljes összetettségében fogadjuk el.

Kedves szlovének, állampolgárok, drága honfitársaim!

A megszállók elleni felkelés napja arra emlékeztet minket, hogy a szabadságot sosem lehet véglegesen kiharcolni. Minden nemzedéknek újra fel kell ismernie, ápolnia és meg kell védenie – nem feltétlenül fegyverrel, hanem felelős magatartással, a demokratikus értékek tiszteletével és az igazság kimondásának bátorságával.

A megszálló akkor arat valódi győzelmet, amikor gondolkodásmódja beköltözik az emberek lelkébe, és egy idő után saját meggyőződésükként fogadják azt el. A felkelésünk emléke ne megossson bennünket, hanem kössön össze! Emlékeztessen arra, hogy nemzetként akkor vagyunk a legerősebbek, amikor összefogunk az alapvető értékek védelmében! Különösen akkor, amikor ez lehetetlennek látszik. Vagy amikor valaki azt próbálja elhíttetni velünk, hogy ez lehetetlen.

Szlovénia jövője szempontjából nem szükséges, hogy minden területen egyetértsünk, de a kulcsfontosságú fejlesztési ügyekben meg kell találnunk a közös nevezőt – ennek már rég eljött az ideje. Naponta kapok leveleket különböző ideológiát való és eltérő világnézetű polgároktól, akik ugyanerről írnak. Joggal várják el a politikától, hogy megállapodjon az ország hosszú távú fejlesztési prioritásairól, függetlenül attól, éppen ki gyakorolja a hatalmat. Ez a legjobb és az egyetlen helyes út, amelyet újra és újra hangsúlyozok. Ezt várom el az országgyűléstől és a kormánytól is, bármilyen összetételben alakuljon az meg. A nép iránt fennálló régi tartozást nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ez az állampolgárok iránti politikai kötelezettségvállalás, valamint erkölcsi felelősség.

A történelem már megtanított minket arra, hogy az egoizmus elzárkózáshoz, bizalmatlansághoz, valamint a társadalmi szövet és a közjó lassú eróziójához vezet. Éppen ezért ma minden eddiginél nagyobb szükségünk van politikai józanságra, mértéktartásra és a párbeszédhez szükséges bátorságra. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik tudatában vannak a történelem súlyának és a jelen iránti

felelősségnek. Az igazi erő ugyanis nem a zsarolás vagy a rombolás képességében, hanem az együttműködés és a megegyezés bölcsességében rejlik.

Vezessen bennünket az a felismerés, hogy Szlovénia jövőjét nem ajándékba kapjuk, hanem közös alkotásunk – minden egyes döntéssel, valamennyi cselekedettel és mindannyiunk hozzájárulásával. Legyen ez az este itt Brežicében több egy ünnepségnél! Legyen a közösség eseménye, és csendes hálaadás mindazoknak, akik a legnehezebb időkben is kitartottak. Legyen ígéret arra, hogy képesek leszünk megőrizni mindazt, amit elődeink ránk hagytak – a szabadságba vetett hitet.

Halál a faszizmusra, szabadság a népeknek. Köszönöm Önöknek!